

دیپلماسی عمومی پارلمانی (۱)
مطالعه تطبیقی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات سیاسی

کد موضوعی: ۲۶۰
شماره مسلسل: ۱۴۰۱۲
آذرماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۵.....	گفتار اول - مطالعه تطبیقی تلویزیون‌های پارلمانی در کشورهای مختلف.....
۱۸.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۲.....	منابع و مآخذ.....



دیپلماسی عمومی پارلمانی (۱) مطالعه تطبیقی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی

چکیده

قرائن نشان می‌دهند آمار شبکه‌های تلویزیون پارلمانی در دو دهه اخیر با شیب رو به بالایی در حال افزایش‌اند. در این میان توسعه شتابان اینترنت نیز نقش مهمی را در گسترش شبکه‌های تلویزیونی الکترونیکی ایفا کرده است. این امر بیانگر آن است که سکنداران سیاستگذاری عمومی پارلمانی با استفاده از رویکرد اشتراک‌گذاری رسانه‌ای و مجازی به سمت تسهیل و تسریع تبادل تجربیات با نخبگان و نهادهای عمومی گام برمی‌دارند. به همین دلیل نقش ارتباطات نوشتاری، شنیداری و تصویری در دیپلماسی رسانه‌ای مجالس قانونگذاری در حال افزایش است. نظریه‌پردازان اشتراک‌گذاری رسانه‌ای بر این باورند پارلمان‌هایی که در سیاستگذاری‌های راهبردی خود، حداکثر بهره‌وری را از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی می‌برند به دلیل تقویت نظارت همگانی بر فعالیت نمایندگان، از پارلمان‌های کارآمدتری در حوزه قانونگذاری و نظارت برخوردارند.

ارتقای دانش عمومی پارلمانی از طریق پخش برنامه‌های هدفمند آموزشی، تقویت چتر نظارت همگانی بر جلسات علنی صحن مجلس و پخش زنده یا با تأخیر جلسات استماع یا مباحثات کمیته‌های تخصصی، مخرج مشترک تمامی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی‌اند. کاوش فعالیت این رسانه‌ها نشان می‌دهد توجه آنها برای پخش نظارت پارلمانی نیز در حال افزایش است و حتی این شبکه‌ها خواهان اختصاص زمان‌های پخش

جداگانه برای پوشش رسانه‌ای جلسات طرح سؤال، استیضاح و رأی اعتماد به دولت‌اند.

مقدمه

سیالیت و سرعت تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، توسعه شتابان فناوری اطلاعات و ارتباطات، گسترش شبکه‌های اجتماعی و لزوم مدیریت افکار عمومی از جمله دلایلی‌اند که نقش آفرینی رسانه‌ها و خبرگزاری‌های پارلمانی در فرآیند تقنین و نظارت را افزایش داده‌اند. در همین راستا یکی از تدابیر مجالس قانونگذاری برای افزایش ذخایر سرمایه اجتماعی و برقراری رابطه دوسویه با نهادهای عمومی و نخبگان جامعه؛ تأسیس شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی است. لزوم نگاه استراتژیک به تلویزیون‌های پارلمانی به حدی است که یکی از محورهای «مجمع دبیران کل پارلمانی»^۱ مورخ ۱۳ تا ۱۶ اکتبر ۲۰۱۴، بررسی ملزومات و ضرورت‌های ایجاد شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی بود. این مجمع وابسته به اتحادیه جهانی بین‌المجالس است و یکی از وظایف آن شناسایی راهکارهای لازم برای تسهیل و تسریع ارتباط با مردم و نهادهای عمومی است.^۲

پارلمان‌های مهم دنیا، علاوه بر پخش مستقیم یا با تأخیر رویدادهای پارلمانی در شبکه‌های ماهواره‌ای؛ به صورت همزمان برنامه‌های خود را در وبسایت‌های اینترنتی نیز پخش می‌کنند.

در جمهوری اسلامی ایران، شبکه تلویزیونی مختص فعالیت و رصد فعالیت‌های مجلس شورای اسلامی وجود ندارد. در اصل شصت‌ونهم قانون اساسی به مقوله

1. Association Of Secretaries General Of Parliaments (ASGP)

2. <http://www.ipu.org/asgp-e/rules.htm>



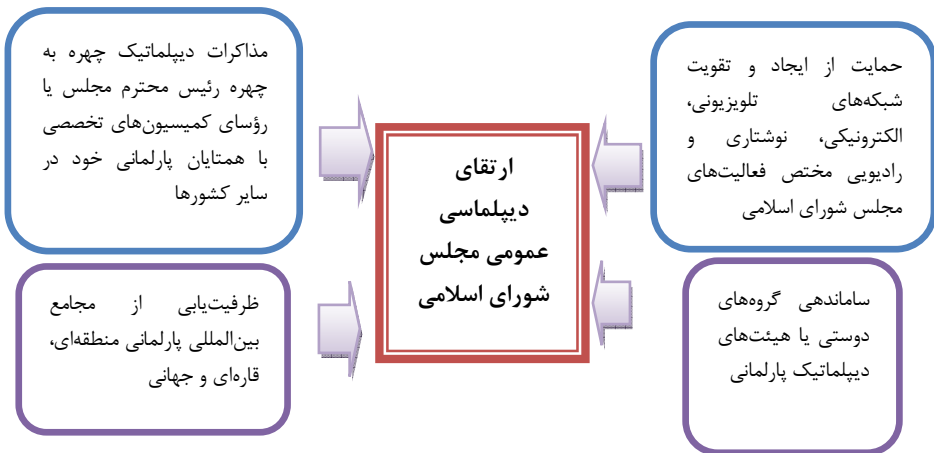
اطلاع‌رسانی عمومی مصوبات مجلس صحنه گذاشته است که بیشتر اطلاع‌رسانی رادیویی است. در اصل شصت‌ونهم قانون اساسی تصریح شده است:

«مذاکرات مجلس شورای اسلامی باید علنی باشد و گزارش کامل آن از طریق رادیو و روزنامه رسمی برای اطلاع عموم منتشر شود. در شرایط اضطراری، در صورتی که رعایت امنیت کشور ایجاب کند، به تقاضای رئیس‌جمهور یا یکی از وزرا یا ده نفر از نمایندگان، جلسه غیرعلنی تشکیل می‌شود. مصوبات جلسه غیرعلنی در صورتی معتبر است که با حضور شورای نگهبان به تصویب سه‌چهارم مجموع نمایندگان برسد. گزارش و مصوبات این جلسات باید پس از برطرف شدن شرایط اضطراری برای اطلاع عموم منتشر شود».

اهمیت شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی به حدی است که در بیشتر کشورها رؤسای آنها به صورت مستقیم توسط رئیس پارلمان یا بالاترین مسئول اجرایی پارلمان انتخاب می‌شود. در دیپلماسی عمومی، بین وجود شبکه رسانه‌ای پویا و کارآمدی سیستم رابطه مستقیم و نظام‌مندی برقرار است.

چهار رکن دیپلماسی عمومی مجلس شورای اسلامی در شکل ۱ آورده شده‌اند.

شکل ۱. ملزومات ارتقای دیپلماسی عمومی پارلمانی



تقویت مجاری اشراف و نظارت همگانی بر روندهای تقنینی - نظارتی در سیاستگذاری عمومی کلان مجلس شورای اسلامی، به‌صورت غیرمستقیم موجبات کارآمدی و اثربخشی بیشتر نظام قانونگذاری و اهرم‌های نظارتی را فراهم می‌کند. به همین دلیل در این گزارش، موضوع تحقیق به سمت بررسی جایگاه شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی ماهواره‌ای دیجیتال و الکترونیکی در کشورهای مختلف متمرکز شده است.



گفتار اول - مطالعه تطبیقی تلویزیون‌های پارلمانی در کشورهای مختلف

یکی از حوزه‌های پژوهشی دیپلماسی عمومی پارلمانی، مطالعه تطبیقی جایگاه شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی در کشورهای مختلف است. به همین منظور در این گزارش جایگاه شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی در پارلمان اروپا و در کشورهای آمریکا، کانادا، ونزوئلا، برزیل، فرانسه، انگلیس، آلمان، ایتالیا، یونان، استرالیا و نیویورک مورد مطالعه قرار گرفته‌اند.

۱-۱. آمریکا

دریافت اخبار پنهان (داده‌های پردازش شده نهادهای جاسوسی و حسابرسی آمریکا)، اطلاعات آشکار (منابع تلویزیونی، رادیویی و مطبوعاتی) و تحلیل گزارش مراکز مطالعاتی معتبر؛ سه مرجع قانونگذاران کنگره برای تطبیق مصوبات با واقعیت‌های موجوداند. سیاست‌های رسانه‌ای کنگره، همانند جاده‌ای دوطرفه‌اند. از یک طرف به اطلاع‌رسانی عمومی اخبار پارلمانی و از طرف دیگر به تقویت مجاری دریافت اطلاعات توجه شده است. پخش شنیداری اخبار کنگره آمریکا از یک سابقه نودساله برخوردار است و برای اولین بار در ۶ دسامبر ۱۹۲۳، مراسم افتتاح کنگره شصت‌وهشتم به صورت زنده از طریق رادیو پخش شد. در کنگره هفتادوششم (۱۹۳۹ تا ۱۹۴۱) نمایندگان تصمیم گرفتند به منظور تقویت دیپلماسی رسانه‌ای پارلمانی، مکان معینی را برای نمایندگان تعیین کنند. به همین دلیل آنان با تصویب قطعنامه شماره ۱۶۹ مورخ بیستم

آوریل ۱۹۳۹؛ «سرسرای خبرنگاران رادیویی مجلس نمایندگان»^۱ را تأسیس کردند. در دوره فعالیت کنگره هشتادم بود که سیاستگذاری رسانه‌ای قانونگذاران کنگره به سمت پخش تلویزیونی رویدادهای مهم گرایش پیدا کرد و در ۶ ژانویه ۱۹۴۷ اولین پخش زنده تلویزیونی سخنرانی رئیس‌جمهور آمریکا (ترومن) از کنگره پخش شد.

پخش زنده جلسات استماع کمیته‌های تخصصی نیز از سابقه دیرینه‌ای در کنگره آمریکا برخوردار است، به طوری که برای اولین بار جلسه استماع کمیته آموزش و کار در هفتم ژوئیه ۱۹۴۷ به صورت زنده از تلویزیون پخش شد. همچنین از یازدهم آوریل ۱۹۹۴ پخش اینترنتی اخبار کنگره آغاز شد. از هشتم سپتامبر ۲۰۰۹ نیز تمامی جلسات صحن پارلمان به صورت مستقیم پخش می‌شوند. در داخل هر یک از کمیته‌های تخصصی هم، سیستم پخش زنده تلویزیونی جلسات استماع تعبیه شده است.^۲

چگونگی پخش تلویزیونی فعالیت‌های کنگره نشانگر این واقعیت است که پارلمان آمریکا، دیپلماسی رسانه‌ای چندبُعدی را برگزیده است؛ به طوری که همزمان اخبار و رویدادهای مهم به صورت مستقیم از رادیو، اینترنت و تلویزیون پخش می‌شوند.

دو وبسایت <http://radiotv.house.gov> و <http://houlive.gov> ؛

به صورت مستقیم جلسات استماع کمیته‌های تخصصی کنگره، کنفرانس‌های مطبوعاتی یا سخنرانی مقام‌های عالی‌رتبه سایر کشورها در جلسات مشترک قانونگذاران مجالس

1. House Radio Correspondents' Gallery

2. <http://radiotv.house.gov/about-the-gallery/broadcast-milestones-in-the-house-of-representatives>



سنا و نمایندگان را پخش می‌کنند.^۱ «شبکه ماهواره‌ای کابلی امور عمومی»^۲ یا «سی اسپان» نیز از شبکه‌های تلویزیونی کابلی فعال آمریکاست که اخبار روزانه کنگره را منعکس می‌کند.^۳

وبسایت <http://www.breakingnews.com/topic> هم آخرین عناوین خبری و موضوع‌های مهم خارجی را به اطلاع نمایندگان کنگره می‌رساند.

۲-۱. کانادا

پخش تلویزیونی فعالیت قانونگذاران و رویدادهای پارلمان کانادا توسط «شرکت سی‌پک»^۴ یا «کانال کابلی امور عمومی» انجام می‌شود که ۴۲ درصد سهام آن در اختیار «شرکت ارتباطاتی راجرز»^۵ است. این شبکه در اکتبر ۱۹۹۲ راه‌اندازی شد و برنامه‌های خود را به دو زبان فرانسوی و انگلیسی پخش می‌کند. روند فعالیت این شبکه، تشابهات بسیاری با سی‌اسپان (آمریکا)، یورو پارل‌تی‌وی (پارلمان اروپا)، لاجین پارلمانتاری (فرانسه)، بی‌بی‌سی پارلمان (انگلیس) و ان‌بی‌آر (برزیل) دارد. این شبکه نشست‌های مجلس عوام و جلسات کمیته‌های تخصصی مجلس اعیان را در گستره جغرافیای ملی پخش می‌کند و مقر آن در اتاواست. برنامه‌های این شبکه از طریق اینترنت نیز قابل دریافت است.^۶

1. http://houlive.gov/MediaPlayer.php?view_id=2&clip_id=10909

2. Cable-Satellite Public Affairs Network (C-SPAN)

3. <http://www.c-span.org/live/?channel=c-span>

4. CPAC (Cable Public Affairs Channel)

5. Rogers Communications

6. La Chaîne Parlementaire (France)

7. <http://www.cpac.ca/en/>

۳-۱. برزیل

برخی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی این کشور به صورت پاره‌وقت فعالیت می‌کنند و از مصادیق آن می‌توان به شبکه تلویزیونی پارلمانی «تی‌وی کامارا»^۱ در برزیل اشاره کرد که از ۲۰ ژانویه ۱۹۹۸ برنامه‌های خود را آغاز کرده است. گسترش مباحثات الکترونیکی، معرفی برنامه و پخش جلسات کمیسیون‌ها و معرفی آخرین انتشارات کتابخانه و مرکز اسناد از مهمترین فعالیت‌های این شبکه‌اند.^۲

۴-۱. ونزوئلا

«تلویزیون مجمع ملی»^۳ وظیفه پوشش رسانه‌ای فعالیت‌های پارلمان ونزوئلا را برعهده دارد. هم‌اکنون رئیس اسبق پارلمان ونزوئلا، «نیکلاس مادارو»^۴، ریاست این شبکه را برعهده دارد. این شبکه در ۱۷ فوریه ۲۰۰۵ راه‌اندازی شد و برنامه‌های آن از طریق «ماهواره دایرک تی. وی»^۵ در سطح جغرافیای ملی ونزوئلا پخش می‌شود. مهمترین هدف شبکه مذکور در اساسنامه، تشویق مردم به مشارکت عمومی در فعالیت‌های پارلمانی معرفی شده است. این مشارکت از طریق پرداخت حق عضویت در شبکه ماهواره‌ای و کابلی میسر می‌شود. در نتیجه بودجه این تلویزیون علاوه بر حمایت مالی پارلمان، از کمک‌های سازمان‌های مردم‌نهاد و پرداخت‌های حق عضویت بینندگان تأمین می‌شود. یکی دیگر از اهداف این شبکه، دریافت و انعکاس نظرات مردم و

1. Tv Camara

2. <http://www2.camara.leg.br/camaranoticias/tv/>

3. Asamblea Nacional Televisión (ANTV)

4. Nicolás Maduro

5. DirecTV



جامعه نخبگان در خصوص پیش‌نویس طرح و لوایح است.^۱

۵-۱. پارلمان اروپا

پارلمان اروپا، شبکه‌ای تلویزیونی با عنوان «پارلمانتو یورپ»^۲ یا «یورو پارل تی. وی» ایجاد کرده است که آخرین مواضع نمایندگان، جلسات صحن و کمیته‌های تخصصی، برنامه‌های امور جاری، بحث‌های پارلمانی و فیلم‌های آموزشی را برای شهروندان اتحادیه اروپا پخش می‌کند. فیلم‌های آموزشی به ۲۲ گویشی که در اتحادیه اروپا وجود دارند به صورت زیرنویس برای شهروندان این اتحادیه پخش می‌شوند.^۳ این شبکه در ۱۷ سپتامبر ۲۰۰۸ راه‌اندازی شد. برنامه‌های این شبکه از طریق «ماهواره‌ای بی‌اس»^۴ که تحت مدیریت کمیسیون اروپاست، پخش می‌شوند.

تولید برنامه و مدیریت فنی شبکه نیز توسط دو شرکت پیمانکار خصوصی زیر انجام می‌شود:

- «شرکت موسترا»^۵ که یک اژانس ارتباطاتی بوده و در بروکسل بلژیک مستقر است. تهیه و تولید برنامه‌ها توسط این شرکت انجام می‌شود.

- «شرکت چهار دو» که در حوزه پشتیبانی فنی و نرم‌افزاری از برنامه‌های تلویزیونی فعالیت می‌کند و مقر آن در «پلیموث» انگلیس است.

اطلاع‌رسانی در خصوص آخرین سیاست‌های راهبردی پارلمان برای تحول در وضعیت

-
1. <http://www.antv.gob.ve/m9/carrusel.asp>
 2. Parlamento europeo / EuroparlTV
 3. <http://www.europarlTV.europa.eu/it/home.aspx>
 4. Europe by Satellite (Ebs)
 5. Mostra

سیاسی و اقتصادی، اطلاع‌رسانی در خصوص زمان پخش برنامه‌های روزانه و هفتگی کمیته‌های تخصصی و انعکاس آخرین اخبار پارلمانی، بخش دیگری از برنامه‌های این شبکه‌اند. این شبکه همچنین در راستای تقویت تعاملات رسانه‌ای پارلمانی با آمریکا، توافقی‌نامه‌های جداگانه‌ای را با شبکه‌های تلویزیونی کنگره و خبرگزاری‌های مشهور آمریکا مانند آسوشیتدپرس منعقد کرده است.

۱-۶. فرانسه

«کانال پارلمانی فرانسه»، یک شبکه تلویزیونی پارلمانی است که مسئولیت پخش اخبار مجمع ملی و مجلس سنای فرانسه را برعهده دارد. اطلاع‌رسانی تحولات پارلمان از طریق «تلویزیون دیجیتال زمینی»^۱ انجام می‌شود. این شبکه در سال ۱۹۹۹ با الگوبرداری از شبکه پارلمانی انگلیس تأسیس شد. از هشتم فوریه ۲۰۰۰، جلسات مجلس سنا نیز به صورت زنده پخش می‌شوند. این شبکه در ابتدا فقط برای دو روز در هفته (روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه) برنامه پخش می‌کرد ولی در حال حاضر تمامی جلسات پارلمان فرانسه را پوشش می‌دهد.^۲

شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی در فرانسه، زیر نظر مدیر بخش خدمات عمومی پارلمان است. از ژوئن ۲۰۰۹، ریاست شبکه تلویزیونی مجلس سنای فرانسه را سناتور «ژان پیر بل»^۳ برعهده دارد. شبکه تلویزیونی مجمع ملی فرانسه نیز به صورت هیئت امنایی اداره می‌شود که ریاست آن را «کلود بارتولون»^۴ رئیس مجمع ملی فرانسه برعهده دارد.

1. Digital Terrestrial Television (TNT)

2. <http://www.lcp.fr/>

3. Senate Jean-Pierre Bel

4. Claude Bartolone Speaker of the National Assembly



برای مشاهده برنامه‌های تلویزیونی مجمع ملی فرانسه به وبسایت <http://www.lcp.fr> و در مورد مجلس سنای فرانسه به وبسایت <http://www.publicsenat.fr> رجوع شود.

۷-۱. انگلیس

تلویزیون پارلمان انگلیس، جلسات کمیته‌های تخصصی و صحن هر دو مجلس عوام و اعیان را به صورت زنده پخش می‌کند.^۱ این تلویزیون همچنین با رویکرد ارتقای دانش عمومی پارلمانی، بخشی از سیاست‌گذاری عمومی خود را به سمت پخش فیلم‌های آموزشی متمرکز کرده است.^۲

مدیریت شبکه رادیو - تلویزیونی پارلمان انگلیس، برعهده «گروه چهار دو»^۳ است که اعضای آن توسط نخست‌وزیر منصوب می‌شوند. «واحد ضبط پارلمانی»^۴ نیز مسئولیت پخش برنامه‌های آرشیوی را برعهده دارد. در وبسایت شبکه تلویزیونی پارلمان انگلیس، ایمیل pru@parliament.uk برای تضارب افکار در تالارهای گفتگو و برقراری تعامل دوطرفه بین مردم و متولیان دیپلماسی رسانه‌ای پارلمانی ایجاد شده است. در این ایمیل، مخاطبان و صاحب‌نظران دیدگاه خود پیرامون برنامه‌های تلویزیون را مطرح می‌کنند. در وبسایت تلویزیون پارلمان انگلیس، پست الکترونیکی webmaster@parliament.uk نیز برای جمع‌آوری و ارزیابی نظرات مردمی و

-
1. <http://www.parliamentlive.tv/Main/Live.aspx>
 2. <http://www.parliamentlive.tv/Main/Films.aspx>
 3. The Twofour Group
 4. Parliamentary Recording Unit

نهادهای عمومی درخصوص عملکرد مجالس عوام و اعیان ایجاد شده است.^۱ پیروان سیاستگذاری عمومی در انگلیس بر این باورند که ایجاد و تقویت تالارهای گفتگو با تمرکز بر شناسایی سازوکارهای بهبود کیفی وظایف نمایندگی، یکی از راهکارهایی است که به روند آسیب‌شناسی عملکرد پارلمان و اتخاذ تدابیر اصلاحی برای بهبود روش‌ها و روندهای تقنینی و نظارتی، کمک می‌کند.

جدا از تلویزیون پارلمان انگلیس، شبکه بی‌بی‌سی نیز یک کانال تلویزیونی با عنوان BBC iPlayer TV دایر کرده است که وظیفه پوشش مستقیم و ضبط شده رویدادهای پارلمانی مجلس عوام، مجلس اعیان، فعالیت نمایندگان این کشور در پارلمان اروپا، رویدادهای «پارلمان اسکاتلند»،^۲ مجمع ولز، مجمع ایرلند شمالی و گاهی اوقات جلسات «شورای کلیسای عمومی کلیسای انگلیس»^۳ را برعهده دارد. این شبکه همچنین کنفرانس‌های سالیانه دو حزب پارلمانی عمده انگلیس را هم پوشش تلویزیونی می‌دهد.^۴

جهت‌گیری شبکه تلویزیونی پارلمانی بی‌بی‌سی بر فعالیت‌های احزاب پارلمانی، یکی دیگر از روش‌هایی است که نظارت همگانی بر فعالیت‌های پارلمان انگلیس را افزایش داده است.

-
1. <http://www.parliamentlive.tv/Main/About.aspx>
 2. Scottish Parliament
 3. General Synod of the Church of England
 4. <http://www.bbc.co.uk/iplayer/live/bbcparliament>



۸-۱. آلمان

پخش زنده جلسات صحن پارلمان (بوندستاگ)، جلسات عمومی، جلسات کمیته‌ها، نشست‌های علمی، رویدادهای ویژه، مصاحبه‌ها و گزارش‌ها از مهمترین برنامه‌های تلویزیون بوندستاگ‌اند.^۱ تلویزیون بوندستاگ، بخشی را با عنوان «واحد نشست‌های علمی» ایجاد کرده است. مسئولان این بخش با دعوت از چهره‌های شاخص انجمن‌های علمی - پژوهشی، مهمترین دغدغه‌های قانونگذاری را بررسی می‌کنند. جلسات این نشست‌ها به صورت ضبط شده از تلویزیون بوندستاگ پخش می‌شوند. این امر نشان می‌دهد دو وظیفه عمده تلویزیون‌های پارلمانی عبارتند از:

- ارتقای نظام آموزشی به‌ویژه برای نمایندگان جدیدالورود،

- بالا بردن دانش قانونگذاران برای ایفای بهتر وظایف نمایندگی.

در بخش برنامه‌های ویژه، سخنرانی مقام‌های عالی‌رتبه سایر کشورها در صحن پارلمان پخش می‌شود. تلویزیون بوندستاگ، مصاحبه‌هایی را نیز با رئیس پارلمان یا رؤسای کمیته‌های تخصصی برگزار می‌کند که در برخی مواقع به دلیل اهمیت موضوع با تأخیر پخش می‌شوند. یکی دیگر از فعالیت‌های تلویزیون پارلمان آلمان، معرفی آخرین انتشارات مرکز تحقیقات و مستندسازی^۲ بوندستاگ است. این اقدام بوندستاگ در راستای ارتقای دانش عمومی پارلمانی و تقویت تعامل دوسویه با کتابخانه‌های بزرگ آلمان، جامعه علمی و نهادهای دانش‌بنیان انجام می‌شود.^۳

1. <http://www.bundestag.de/mediathek/?action=tv>

2. Research and Documentation Services

3. <http://www.bundestag.de/mediathek/?categorie=Wissenschaftsforen&action=search&mask=search&contentArea=common&instance=m187>

۹-۱. ایتالیا

کانال تلویزیونی پارلمان ایتالیا با عنوان «سناتو دلا ریپابلیکا»^۱، از ۱۷ سپتامبر ۲۰۰۲ فعالیت خود را آغاز کرده است. این شبکه وظیفه پوشش زنده جلسات پارلمان ایتالیا از «پلازا مادامای رم»^۲ را برعهده دارد. گستره پوشش این شبکه، محدوده جغرافیای ملی ایتالیاست و جلسات علنی کمیته‌ها و صحن را به صورت مستقیم از دو ماهواره یوتل‌ست و هاتبرد برای شهروندان ایتالیایی پخش می‌کند.^۳

در زمان‌هایی که پارلمان جلسه ندارد یا تعطیل است، این شبکه رویدادها و تحولاتی که در پارلمان اتفاق افتاده را پخش می‌کند. برای مثال ایجاد «تورگردشگری مجازی»^۴ از ساختمان و موزه‌های پارلمان، پخش کنسرت کریسمس در سالن عمومی، تهیه گزارش‌های تصویری از نمایشگاه میراث فرهنگی - هنری و کنفرانس‌های آرشیوی در «سالن زوکاری»^۵ برخی برنامه‌هایی‌اند که در زمان تعطیلی پارلمان پخش می‌شوند. وبسایت تلویزیون پارلمان ایتالیا نیز بخشی را با عنوان «شرکت در مناظره»^۶ ایجاد کرده است. در این بخش، اشخاص حقیقی و کارشناسان ذی‌ربط با ارسال مستند حوزه تخصص، آمادگی خود برای مشارکت در مناظره پارلمانی را اعلام می‌کنند.^۷ در این وبسایت بخشی هم برای معرفی آخرین انتشارات پارلمان اختصاص یافته است.

پخش نطق‌های تاریخی، سخنرانی مقام‌های عالی‌رتبه در صحن پارلمان، مجادله‌ها

1. Senato della Repubblica

2. Palazzo Madama in Rome

3. http://www.senato.it/3826?testo_generico=938

4. Virtual Tour

5. Zuccari Hall

6. Attend debates

7. http://www.senato.it/4349?voce_sommario=159&testo_generico=1082



و مناظره‌های مهم و تاریخی، اسناد پارلمانی و پخش فیلم‌های آموزشی پیرامون روندهای تقنینی و نظارتی از مهمترین برنامه‌هایی‌اند که در بخش آرشیو تلویزیونی انتشارات پارلمان، نمایش داده می‌شوند.

۱۰-۱. نیوزلند

شبکه تلویزیونی پارلمان نیوزلند از ۹ اکتبر ۲۰۰۷ فعالیت خود را آغاز کرده و مقر آن در شهر ولینگتون است. این شبکه به صورت زنده، جلسات مجلس نمایندگان را پوشش می‌دهد.^۱ «فری‌وایو ۲۲»،^۲ «ایگلو ۲۰»،^۳ «اسکای ۸۶» و «ودافون»، چهار شبکه تلویزیونی دیجیتال پارلمان نیوزلند را شامل می‌شوند.

در وبسایت شبکه تلویزیونی پارلمان نیوزلند، بخشی با عنوان آرشیو نظارت نمایندگان تعریف شده است. برای مثال آخرین سؤالات نمایندگان از مسئولان دستگاه‌های اجرایی و بحث‌های موافقان و مخالفان در فرآیند طرح سؤال به صورت زنده یا با تأخیر از این شبکه پخش می‌شوند. این اقدام علاوه بر ارتقای دانش عمومی و آشناسازی رأی‌دهندگان با روندهای نظارتی، موجب می‌شود آنان فعالیت و عملکرد نمایندگان خود را به صورت زنده نظاره کنند. در این وبسایت تلویزیونی همچنین روند بررسی طرح‌ها و لوایح نیز پخش می‌شوند. محققان همچنین با رجوع به آرشیو پخش جلسات رأی‌گیری پارلمان به لوایح، نقاط قوت و ضعف لایحه را بررسی می‌کنند.^۴

1. <http://www.parliament.nz/en-nz/about-parliament/see-hear/ptv>

2. Freeview 22

3. Igloo 50

4. <http://www.inthehouse.co.nz/>

علاوه بر پخش مستقیم سؤالات نمایندگان، این سؤالات مجدداً از ساعت ۶ تا ۱۰ صبح بازپخش می‌شوند. مسئولان سیاستگذاری عمومی پارلمانی در نیوزلند بر این باورند همانگونه که در آیین‌نامه برخی پارلمان‌ها، روزهای جداگانه‌ای برای قانونگذاری و نظارت پارلمانی اختصاص یافته است، شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی نیز لازم است زمان پخش رویدادهای پارلمانی را در دو بخش انعکاس فعالیت‌های قانونگذاری و نظارتی تفکیک کنند. این امر نشان می‌دهد با افزایش اهمیت و جایگاه تلویزیون‌های پارلمانی در علم سیاستگذاری‌های عمومی، توجه این شبکه‌ها به صورت توأمان به سمت تحلیل هر دو بخش بازخورد نظرات عمومی بر روندهای تقنینی و نظارتی معطوف شده است.

۱-۱۱. استرالیا

شبکه تلویزیونی پارلمان استرالیا تحت مدیریت «بخش خدمات صوتی - تصویری»^۱ اداره می‌شود و تنها خبرنگاران و دوربین‌های این بخش مجازند در کمیته‌های تخصصی پارلمان مستقر شوند.^۲ در وبسایت شبکه تلویزیونی پارلمان استرالیا، بخشی با عنوان «راهنمای پخش روندهای تقنینی و نظارتی»^۳ تعریف شده است که زمان پخش تمامی جلسات را مشخص کرده است. این شبکه همچنین خدمات چندرسانه‌ای را به سناتورها، کارکنان و مشتریان خارجی ارائه می‌دهد.^۴

در وبسایت شبکه تلویزیونی پارلمانی، بخشی با عنوان «تقویم پارلمانی» ایجاد شده

1. Audio Visual Services Section

2. http://www.aph.gov.au/News_and_Events/Watch_Parliament/Broadcasting_Guide_lines_for_Parliamentary_proceedings

3. Broadcasting Guidelines for Parliamentary Proceedings

4. http://www.aph.gov.au/News_and_Events/Watch_Parliament/ParLAV_operations



است. در این تقویم، فهرست عناوین و ساعات پخش روزانه، هفتگی و ماهیانه جلسات استماع مجالس سنا و نمایندگان پارلمان استرالیا آورده شده است و کاربران می‌توانند با مشاهده عناوین و روزهای برگزاری جلسات، به‌صورت زنده آنها را رصد کنند.

۱۲-۱. یونان

«وولی تایل آراسی»^۱، شبکه تلویزیونی پارلمان یونان است که بدون وقفه برنامه‌های پارلمان آن کشور را نمایش می‌دهد. این شبکه در سال ۱۹۹۹ راه‌اندازی شد و برنامه‌های خود را از دو ماهواره «هاتبرد - ۳» و «هلاس ست - ۲»^۲ پخش می‌کند. هدف اصلی این کانال آن است که شهروندان یونان به‌صورت مستقیم عملکرد پارلمان را رصد کنند. جلسات صحن به‌صورت زنده ولی جلسات کمیته‌های دائمی تخصصی با تأخیر پخش می‌شوند. در این شبکه، اخبار پارلمانی روزانه نیز در ساعات معین پخش می‌شوند. مدیر این شبکه توسط رئیس پارلمان انتخاب می‌شود. اکثر لوایح قانونی نیز به‌صورت مستقیم پخش می‌شوند. قبل از طرح لوایح در پارلمان، نظر جامعه نخبگان پیرامون لایحه مورد نظر دریافت می‌شود.

هدف تأسیس این شبکه در اساسنامه، ارتقای نظارت همگانی مستمر از عملکرد پارلمان، تشویق مردم به مشارکت فعال و غیرمستقیم فکری در روندهای تقنینی، افزایش شفافیت پارلمان، ارائه اطلاعات واقعی و عینی به مردم و تسهیل دسترسی مجازی جامعه به نهادهای پارلمان معرفی شده است.^۳

1. Vouli Tileorasi

2. HELLAS SAT2

3. <http://www.hellenicparliament.gr/en/Enimerosi/tileoptikos-stathmos-tis-voulis/>

۱۳-۱. آفریقای جنوبی

«کانال پارلمانی آفریقای جنوبی»^۱ از ماهواره «لینگ ست»^۲ پخش می‌شود.^۳ در پارلمان کره جنوبی، بخشی با عنوان «اداره مشارکت عمومی» ایجاد شده است که تلویزیون نیز زیر نظر این اداره فعالیت می‌کند. با توجه به سابقه تبعیض نژادی در این کشور، مهم‌ترین هدف این شبکه نهادینه‌سازی دموکراسی و تشویق مردم به مشارکت در تبادل افکار معرفی شده است. این شبکه بیشترین فعالیت خود را به سمت پخش زنده جلسات استماع کمیته‌های پارلمان متمرکز کرده است و با نمایش جدول عناوین و زمان پخش هفتگی جلسات کمیسیون‌ها در صفحه اول وبسایت تلویزیون پارلمانی، بر اهمیت نظارت عمومی بر جلسات کمیته‌های تخصصی تأکید کرده است.^۴

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

رصد تلویزیون‌های پارلمانی کشورهای مختلف بیانگر این واقعیت است که این شبکه‌ها در سیاستگذاری عمومی خود به سمت تقویت تعاملات دوسویه حرکت می‌کنند، یعنی مجاری ارتباطی الکترونیکی تعریف شده‌اند تا مردم، نهادهای عمومی و مجامع علمی نظرات و پیشنهادات خود در خصوص جلسات صحن و کمیسیون‌های تخصصی را ارائه کنند. ایجاد مرجعی مشخص برای تحلیل محتوایی و آماری این نظرات، بخشی از دیپلماسی عمومی پارلمانی برای تقویت پیوند بین مردم و پارلمان محسوب می‌شود.

1. Parliamentary Channel South Africa

2. Lyng Sat

3. <http://www.lyngsat-address.com/or/Parliamentary-ZA.html>

4. http://www.parliament.gov.za/live/content-mobi.php?Item_ID=2941



مهمترین نتایج و موارد قابل تأمل حاصل از مطالعه تطبیقی تلویزیون‌های پارلمانی ماهواره‌ای و دیجیتالی در کشورهای مختلف عبارتند از:

۱. ضرورت تحلیل محتوایی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی برای ارزیابی دقیق‌تر تحرکات پارلمانی کشورهای هدف

یکی از روش‌های آینده‌پژوهی و ارزیابی مسیر حرکت مصوبات پارلمانی کشورهای هدف، مطالعه محتوایی شبکه‌های رادیو - تلویزیونی پارلمانی و رصد دقیق اظهارات مطروحه در جلسات کمیته‌های تخصصی است. برای مثال در آمریکا، رسانه‌های پارلمانی از مراجع و سازه‌های ذهنی سناتورها و قانونگذاران کنگره برای کیفی‌سازی روند قانونگذاری‌اند. به همین دلیل یکی از مجاری ارزیابی مسیر حرکت قوانین آتی آمریکا، رصد و پالایش عناوین خبری مرتبط با جمهوری اسلامی ایران یا رصد مستمر جلسات استماع در تلویزیون‌های پارلمانی کنگره است.

۲. وجود رابطه مستقیم بین میزان نظارت همگانی و عملکرد پارلمان

توصیه می‌شود مجلس شورای اسلامی در سیاستگذاری‌های راهبردی خود، به سمت گسترش نظارت همگانی بر روندهای تقنینی - نظارتی غیرطبقه‌بندی شده حرکت کند. در این میان تلویزیون پارلمانی برخی کشورها مانند انگلیس حتی نشست‌های مشترک احزاب پارلمانی کارگر، محافظه‌کار و لیبرال‌دمکرات را نیز پخش می‌کنند. در مجلس شورای اسلامی هم، برنامه‌ریزی سیاستگذاران عمومی به سمت پخش زنده یا با تأخیر جلسات فراکسیون‌های مهم و بزرگ پارلمانی می‌تواند به ارتقای کیفی هر چه بیشتر فراکسیون‌ها کمک کند.

۳. برقراری روابط نهادینه شده بین مراکز پژوهشی پارلمانی و تلویزیون‌های پارلمانی

مراکز پژوهشی پارلمانی مرجعی برای دریافت نظرات کاربردی و نحله‌های فکری متفاوت‌اند. در سیاستگذاری عمومی، رابطه نهادینه شده‌ای بین مراکز پژوهشی پارلمانی و تلویزیون‌های پارلمانی برقرار است و ساعاتی از زمان پخش این شبکه‌ها به انعکاس و اطلاع‌رسانی نظرات مراکز مطالعاتی مذکور اختصاص یافته است. شبکه‌های تلویزیونی همچنین با تقویت پل ارتباطی با کتابخانه و مرکز اسناد پارلمان‌ها، به مستندسازی پژوهش‌های تقنینی و نظارتی نیز کمک می‌کنند.

۴. حرکت شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی به سمت جداسازی زمان پخش فعالیت‌های تقنینی و نظارتی

جهت‌گیری برنامه‌ریزی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی نشان می‌دهد پارلمان‌ها تدریجاً به سمت جداسازی زمان‌های قانونگذاری و نظارت پارلمانی حرکت می‌کنند و در تقویم پارلمانی، روزهای جداگانه‌ای را برای طرح سؤال، استیضاح، تحقیق و تفحص و روزهای مشخص دیگری را به فعالیت‌های قانونگذاری و رأی‌گیری به طرح و لوایح اختصاص می‌دهند.

۵. برنامه‌ریزی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی بر ارتقای عملکرد کمیته‌های تخصصی

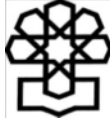
در اکثر کانال‌های تلویزیونی پارلمانی، پخش زنده یا با تأخیر جلسات کمیسیون در اولویت کاری قرار دارد. این امر نشان می‌دهد پارلمان‌ها اهمیت بالایی را به تقویت



نظارت همگانی بر عملکرد کمیسیون‌ها قائلند و یکی از ملزومات شکل‌گیری کمیسیون‌های کارآمد را ارزیابی عملکردی آنها از نگاه مردم قلمداد می‌کنند. مهمترین نتیجه گزارش انجام شده این است که یکی از ملزومات آسیب‌شناسی پویا و مستمر پارلمان‌ها از منظر علم سیاست‌گذاری عمومی، حرکت پارلمان‌های ملی به سمت تأسیس شبکه‌های تلویزیونی است که به صورت متمرکز تحولات پارلمانی و روندهای تقنینی و نظارتی را رصد و مجاری ارتباطی لازم برای انتقال مستمر دیدگاه صاحب‌نظران به نمایندگان را فراهم کنند. به همین دلیل توصیه می‌شود در سیاست‌گذاری‌های عمومی و راهبردی مجلس شورای اسلامی، تدابیر لازم برای ایجاد شبکه تلویزیونی مختص فعالیت‌های مجلس شورای اسلامی مورد توجه ویژه قرار گیرد.

منابع و مأخذ

1. Président de l'Assemblée nationale
http://houselive.gov/MediaPlayer.php?view_id=2&clip_id=10909
2. <http://radiotv.house.gov/about-the-gallery/broadcast-milestones-in-the-house-of-representatives>
3. <http://www.bbc.co.uk/iplayer/live/bbcparliament>
4. <http://www.bundestag.de/mediathek/?action=tv>
5. <http://.cpac.ca/en/>
6. <http://.parliamentlive.tv/Main/About.aspx>
11. <http://www.parliamentlive.tv/Main/Live.aspx>
12. http://www.senato.it/3826?testo_generico=938
13. http://www.senato.it/4349?voce_sommario=159&testo_generico=1082
14. <http://www.bundestag.de/mediathek/?categorie=Wissenschaftsforen&action=search&mask=search&contentArea=common&instance=m187>
15. <http://www.parliament.nz/en-nz/about-parliament/see-hear/ptv>
16. <http://www.parliamentlive.tv/Main/Films.aspx>
17. http://www.aph.gov.au/News_and_Events/Watch_Parliament/Broadcasting_Guidelines_for_Parliamentary_proceedings
18. <http://www.hellenicparliament.gr/en/Enimerosi/tileoptikos-stathmos-tis-voulis/>
19. <http://www2.camara.leg.br/camaranoticias/tv/>
20. <http://www.antv.gob.ve/m9/carrusel.asp>
21. <http://www.ipu.org/asgp-e/rules.htm>
22. http://www.parliament.gov.za/live/content-mobi.php?Item_ID=2941
23. <http://www.lyngsat-address.com/or/Parliamentary-ZA.html>



مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۰۱۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: دیپلماسی عمومی پارلمانی (۱) مطالعه تطبیقی شبکه‌های تلویزیونی پارلمانی

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه مطالعات پارلمانی)

تهیه و تدوین: محمد توپچیانی

ناظر علمی: مصطفی دلاورپور اقدم

همکار: سیدحسین حسینی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

ویراستار ادبی: قاسم میرخانی

واژه‌های کلیدی:

۱. خبرگزاری پارلمانی

۲. دیپلماسی عمومی

۳. مدیریت افکار عمومی

۴. نظارت همگانی



تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۹/۳